

**Oświadczenie złożone
przez senator Ewę Matecką
na 64. posiedzeniu Senatu
w dniu 13 lipca 2023 r.**

Oświadczenie skierowane do ministra kultury i dziedzictwa narodowego Piotra Glińskiego oraz do przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji Macieja Świrskiego

Cechą państwa autorytarnego jest przemożna potrzeba odgórnego nadzoru nad wszystkimi obszarami ludzkiej aktywności. Ostatecznym testem dla władzy bywa zwykle stosunek do kultury oraz swobody artystycznej wypowiedzi. Gdy wkrada się tam cenzura lub jakakolwiek forma nacisku czy represji, wówczas społeczeństwo otrzymuje jasny sygnał, że państwo demokratyczne przekształcono bezspornie w autorytarne.

Z tego rodzaju sygnałem, sytuacją niewyobrażalną w prawdziwie wolnym kraju, mieliśmy niedawno do czynienia w Kielcach podczas interdyscyplinarnego konkursu plastycznego „Przedwiośnie”. Oto bowiem osoby reprezentujące TVP3 Kielce postanowiły podważyć werdykt jury i wycofać ufundowaną nagrodę. W uzasadnieniu stwierdzono lakonicznie, że wyróżniona przez jurorów praca Krzysztofa Zajęca pt. „Lewica Prawica” „nie wpisuje się w system wartości, którymi kieruje się Telewizja Polska SA”.

Ocenianie aktu twórczego pod kątem jego wymowy ideologicznej, a nie jakości artystycznej przypomina jako żywo czasy wszechwładzy powołanego w 1946 r. Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk. Stąd już tylko krok do podziału sztuki na promowany i kontrolowany przez państwo obieg oficjalny i nieoficjalny, funkcjonujący w ukryciu enklawę twórczej swobody. Do niedawna jeszcze wydawało się, że mroczne czasy cenzury odeszły do lamusa historii, jednak praktyka ostatnich lat zdaje się temu przeczyć. Skandal w Kielcach stał się tego czytelnym symbolem.

Zasadne wydaje się więc pytanie, czy Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji będą reagowały w podobnych przypadkach i staną w obronie prawa do swobody artystycznej ekspresji, czy też utożsamiają się z działaniami kieleckiego oddziału TVP.

Z uwagi na ogromne poruszenie, jakie rzeczona sytuacja wywołała w środowisku ludzi kultury, proszę o pilną odpowiedź.

Ewa Matecka